

„Soča“ izhaja vsako saboto in velja a pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana za družabnike polit. društva „Soča“:

Vse leto f. 4.—
Pol leta „ 2.—
Četrť leta „ 1.10

Za nedružabnike:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrť leta „ 1.20

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternoliju in Soharju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della caserma 60.“

SOČA

Pri oznanilih se plačuje za navadno trlistopno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat.

Za večje črke po prostoru in vsak pot 30 kr. za kolek.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredniku: Viktorju Dolencu v Gorici, Contrada della croce 233, poleg preture, kder se nehaja tudi upravnistvo. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri urednistvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Odprto pismo g.-sp. poslancu Črne'a.

Blagorodni gospod Anton Črne,
dež. in državni poslanec!

Počestili so se slavni tominski gospodje z Vam skovalo velebenjeno (!) zaupnico tudi nas podpisane občinske zastopnike obdariti. Pa zakaj? Ne mislite, da so nis s tem za Vašo stran prikupili. Trdi smo gorjani in ostanemo zvesti bratje Vaših kraških volilcev; torej podpisemo se z vestnim prepračanjem prostovoljno na nezaupnico, katero so Vam naši kraški bratje poslali, ter nič manje kakor oni od Vas ne tirjamo.

Županstvo na Banjšicah sv. Lovrenca
8. maja 1872.

Stanič, župan, Jožef Madon podžupan, Janez Fabjan podžupan, Stefan Madon starešina, Valentin Baskar starešina, Jožef Jevšček starešina, Luka Kumar starešina, Ive Fabjan starešina, Jožef Strukelj starešina, Peter Bitžnik starešina, Stipe Dožjak tajnik, Janez Bitežnik obhod.

Volitve mestnega starešinstva v Gorici.

V mestno starešinstvo goriško imajo volilci kmalo voliti 8 novih starešin, in potem starešine novega mestnega župana. Volilni boj je uže hud, in Italjani so se ločili v 2 stranki; v odločno, napeto in zmerno stranko. Kakor se zdi, potegujejo se zmerno uradniki, penzionisti in duhovniki. Tej stranki pravijo nekateri, da je uradna, a drugi, da je konservativna, to je ohranilna stranka. O Slovencih se ne sliši nič, in brčkone se ne bode čulo dosti. Slovencem je sicer v Gorici mnogo, toda večina nijma volilne pravice, ker ne plačujejo zadosta davkov, tistih pa, ki so volilci, zopet je večina ali premlačna v narodnem zmislu, ker se nijso še zbudili, ali so pa odvisni od Italjanov. Toliko dobrih Slovencev je pa, da bi menda zamogli zvezati se z eno

ali drugo stranko, in jej potem pridobiti večino; toda skušnje dokazujejo, da so nam Italjani nezvesti zavezniki. Vsakokrat so prekanili in v važnih uprašanjih popustili Slovence, kedar so ž njimi se zvezali. Zatorej nij drugače nego čakati, dokler se Slovenci v Gorici dobro ne vzdramijo, da bodo mogočna stranka, in da postanejo Italjani nam bolj pošteni in pravični. S časoma bodo uže prevideli, kam je zapele njihova vladoželnost nad Slovence. Kakor povsod je tudi v politiki naj hušje, če zavezniki odpadajo in posebno če to delajo v boji. Nikdar pa ne bodo nam zvesti zavezniki tisti, kateri gledajo čez mejo na zapad, ker so interesi in nameni naši z njihovimi si popolnoma navzkriž. Čakajmo tedaj, dokler se stvari boljje razjasne in pomire.

Toliko pa pričakujemo, da ne bodo vedno volili za župana uradnikov ali advokatov. Kaj nijma Gorica drugih omikanih in praktično izkušnih mož med trgovci, fabrikanti in posestniki? Poskusite enkrat te. Ti so neodvisni, ne strančarijo tako strastno, ne prepirajo se zaradi malenkostij, in prav takim so najboljše znane potrebe vseh meščanov od zadnjega delalca začeni do prvega bogatincea. Bogme, v srednjem veku so svobodna mesta na Nemškem, v Italiji in povsod po Evropi kaj slovela in bogata bila, a njih župani nijso bili niti uradniki niti advokatje, ampak bili so izvrstni meščanje vsake vrste, tudi rokodelci. Pravijo sicer po mestu, da je zdaj toliko postav, da mora župan jurist biti. Kaj se, ali mislite neki, da v poprejšnih časih nij bilo postav in mnogo opravil po mestih, katera so celo imela lastno mestno vojsko, ki se je tolikokrat izvrstno bojevala in dom branila. Praktične bistre glave se kmalo seznanijo s potrebnimi postavami, nekoliko jih tudi uže znajo; vrhu tega ima vsak mestni župan svoje uradnike, izmed katerih naj bode eden dober pravoslovec, pa bo dovolje. V svobodni praktični

Švici gotovo opravljajo izvrstno javna opravila in se večidel brezplačno trudijo za blagor in čast domovine izvoljeni uradniki in zastopniki; toda le sodniki pri drugih stopinjah in še nekateri drugi morajo biti juristi, a sodniki prve instance, administrativni uradniki in župani, i. t. d. ne. Gotovo se tam vsak kolikor mogoče seznanji s postavami, to je pa potrebno vsem državljanom, kateri hočejo biti zares svobodni; zato naj ima vsaka taka država malo postav, a te dobre, da lahko postanejo občna znanost, a ne lastnina le kakoga učnega stanu.

Predelska železnica.

I.

Važnost železnic v narodno-gospodarskem obziru spoznali smo tudi mi Slovenci; malo je tistih, ki pravijo: „Čem dalje je železnica, tem boljše je za deželo.“ Posebno pa so spoznali goriški Slovenci, kako potrebna bi bila železnica, ki bi Goriško vezala po najkrajši poti z notranjo Avstrijsko ter plodila soško dolino, da bi se po njej razvijala obrtnija in adomacilo blagostanje. O koristih, katere bi nastale naši deželi po predelski železnici, govorimo kasneje. Pred vsim pa hočemo našim čitateljem razjasniti, kako se je po hudem boju in po natančnih študijah vsestransko dokazalo, da je predelska črta državnim koristim najprimernejša in celo neobhodno potrebna.

Uže 2 leti se bje boj med prevrženci predelske in prevrženci loško-tržaške črte; na svitlo so prišle mnoge brošure, katere so zagovarjale to ali ono črto; s kratka: to uprašanje se je vsestransko in tako temeljito razpravljalo, kakor še maloktero v Avstriji. Za loško-tržaško črto osnovalo se je posebno društvo v Ljubljani (konsorcij), katero je na podlagi svojih študij izdalo obširno brošuro, da bi dokazalo, da je ta črta avstrijskim, posebno pa tržaškim interesom najhasljivejša, ker Trst po najkrajši poti veže z notranjo Avstrijsko

LISTEK.

ANICA.

Spisal Josip Korzeniowski.

I.

Anica je bila stara šestnajst let — ali Anica se je bila narodila v Grškej, njé srce je bilo zgodaj dozorelo pod žarki tistega solnca, ki je ogrévalo njé zibel.

Anica je bila krasna: nikoli krilati mušelin nij ovijal še krasnejših udov; nikedar črni in svitli lasje nijso sezali na belejše in polnejše rame. Nij imela rudečega obličja in koralovih ustun; njé lica so bila bleda, ali krasota njenega obraza, njé gibčnost — in natorna, polna ljubeznjivosti, njé sladki in vabljeni glas: vse to je prvo trenutje prevzelo človeku srce in oči, razum in obraznost (fantazijo) — in réš čaro ejilo jo, da je oživljala čute — odumrle ali vsled starosti, ali pa vsled nasičenosti. Anica je popevala; nje petje je bilo živo in melodično; njé néžna roka je znala na harpi vzbujati glasove — polne soglasja; ali v nje-

nem glasu je bivala nekova strast: kedar koli je opevala ljubezen, bledelo je obličje jej, ustna so jej višnela, roka je tresla se jej na strunah, in oko je ponosno plesalo jej navzočnim moškim po obrazih, kakor bi te stvari ne bile mogle utješiti njenega srca — njegove burnosti.

II.

Njé oča — oča knez Dimitrij je bil eden naj bogatejših bivateljev v Jaši. Uže nekoliko let popreje je bil zapustil rusko službo, a imel je mej cesarskimi vojsčaki sorodnike, ki so je dičila visoka dostojanstva. Njegov dom na samoti je bil velik in lep. Duri v sobano so bile vredno razsvitljene in odprte vsem obiskovalcem. Prizrčni oča, nežni hčerin smeh je srčil slehrnega gosta, ktereja je čakala poštena postrežba, primerna veselost in na sveti najkrasnejšega bitja oko. Moški uradniki, valaški bojarji, kupci iz Grške in ruski čestniki so na njegov dom zahajali — nekateri zaradi hladilnih pijač, nekateri zaradi protekcije, nekateri zbog dobrega vina, vsi pa so ga obiskovali zato, da so poslušali Anico in gledali njé sméh. Vsi so jo čestili. Kedar koli se je njé lahka nogca tiho dotaknila šarenice, kader le je

vablivo sedeja na blazinjaku in glavo in oči povzdignila in zamislila se, ali če je stala pred velikim zrkalom, s čela zgrinjala svoje goste lase in pred zrkalom in v zrkalu svoj živost kazala očem, ki so hrepenelo po njej: napajo se je z njo oko, pojilo srce mladim in starim, imovitim in neimovitim, in marsikateri pot se je temu ali temu vzdihljaj izmaknil iz prsij in umrl mu na ustaih.

A vendar Aničino srce nij bilo še obljubljenno. Poznala je različne vlastitosti, obraze in običaje — a vendar noben obraz, nobeno ime nij priljubilo se njenej duši. Morda v nobenih očeh nij videla pravega in globokega čutja, ki bi bilo ujemalo se z njenim srcem, katero je znalo čutiti — verno in globoko; — se srcem, ki je se svoje ognjenostijo strah prizadevalo starejšim moškim, od celim mladeničem pa srčnost podiralo.

III.

Minol je bil mesec maj. Kneza Dimitrija vrt se je ponašal z vso pomladno krasoto; travniki so se lesketali, kakor zeleni aksamit, cvetice so robile zalo obdelane kolobarje, akacije in jazmini so zrak napajali z vonjavo, a blagodejna toplota je prodirala v senco pod drevesi in razgrevala so-

in z Nemško in ker veliko manje stane nego predelska.

V tem zmislu je tudi tržaški vetrnjaški list „Cittadino“ v dolgih in mnogih člankih zagovarjal loško črto in polemical proti predelski ter strastno udrihal po privržencih predelske črte; šel je tako daleč, da je je imenoval naša trije tržaških interesov in jim očital, da so kupljeni po društvu južne železnice. Ravno v tem času, to je lani, je izšla v Trstu italijanska brošura, ki je tudi zagovarjala loško črto, pa tako slabo, da se je z njo loška stranka prav za prav blamovala.

A tudi na drugi strani so delali: izdelal je namreč društvo, ki se je osnovalo v Trstu v pospeh predelske železnice brošuro, po kateri so pobijala razloge privržencev loške črte in kar ni uže ta brošura zadosta dokazala vsakostransko prednost predelske črte, je to še bolj temeljito storil stavbni svetovalec gosp. Semrad v Trstu, kateri je v tej stroki avtoriteta, kajti on je več let natančno preiskaval obe črti in na podlagi natančnih računov in temeljite znanosti predmeta sestavil in izdal drugo obširno brošuro v nemškem jeziku, po kateri je še številskoma dokazal, da bi loška črta dosti več stala in Avstriji veliko manje koristila od predelske. Po številnih dokazih sklene gospod Semrad svojo brošuro bliže tako-le:

„Če primerjamo grafične razmere različnih črt, moramo spoznati, da je nij črta, katera bi po krajši poti posredovala promet proti severu in proti severu-zahodu, kakor predelska črta in da bode Trst po tej črti najlože konkuriral z italijanskimi lukami.

Nadaljevanje Rudolfske železnice čez Predel v Trst je potrebno, ne sebičnim interesom Celovca, Beljaka, Ljubljane, Gorice in Trsta, ampak pravim interesom cele države.

Očividno je, da je železnica čez Brenner le Italiji na korist in če bi vlada podpirala loško črto, bi potem Italijani zidali še črto čez Pontebo in si tako naklonili vso kupčijo in skoro ves promet iz notranje Avstrije in Nemčije. — Zveza Koroške s Tirolsko je uže narejena, vorarlberške železnice bodo kmalo dovršene in s tirolskimi železnicami zvezane. Čas bi bil tedaj, da se gledé edino dobre predelske železnice kaj končnega sklene, kajti zatezovanje te črte, je pregrešek za- per avstrijske koristi, je uprašanje obstanka tržaškega mesta. —

Italija si pomaga na vse kriplje, da bi povzdignila svoje luke v adrijskem morju do največjega prometa in če Italija v tem Avstrijo prekosi, potem je prišel Trst ob svojo bodočnost.

Če pa Avstrija zgubi svojo merkantilno prednost v adrijskem morju, potem propade tudi v političnem obziru kot pomorska moč.

Vprašanje je le to: Ali hočemo loško železnico brez nadaljevanja proti severu in brez neposredne zveze s severom in kod škodljiv nasledek — železnico čez Pontebo; ali pa hočemo vsem potrebam primerno predelsko, s postransko črto od Kobarida na Italijansko, s katero bi se tudi Italija zadovoljila in zadovoljiti morala. Tukaj nij težko izvoliti! — Tako Semrad, kateri je gotovo merodajna in jako izvedena oseba v tem uprašnji.

Na tem mestu še omenimo, da so razni zastopi, kakor deželni odbor goriški, tržaška in goriška kupčijska zbornica ministerstvu predložili spomenice, v katerih poudarjajo važnost in potrebo predelske železnice. Zanimivo je posebno strankarstvo v Trstu. Tržaški mestni odbor bil je s prvoga za predelsko črto, drugi je po večini za loško, med tem ko se goriška kupčijska zbornica odločno za predelsko črto.

Tako so stale reči, ko se je letos vzel državni zbor. Kar je bilo pa še boljše je to, da posebno zagovarja predelsko črto ministerstvo kupčijstva in da jej je glavni pokrovitelj finančni minister, kateri se je s to črto posebno sprijemil, to je bil se v Trstu namestnik. Kakor pa je kompetentna oseba v „Slov. Narodu“ števil. 45 je predelska črta uže iz prvoga začetka deželna in državnim koristim kot najbolje primerena spoznana bila. „Sl. Narod“ namreč pravi:

„Vsakdo ve, kako je oživila Rudolfska železnica in, kot njena nadaljšava, projekt železnice čez Predel. Leta 1864. so se vsi deželni odbori, trgovske zbornice in veliki obrtniki na Primorskem, Koroškem, Štajerskem in Goroje-Avstrijskem, tudi iz Italijanskega od Vidma tja do Verone zedinili za napravljeno druge železnične zveze od jadranskega morja čez Alpe na Nemško. V ta namen se je pod pokroviteljstvom celovške trgovske zbornice ustanovil osrednji odbor 60 udov iz omenjenih dežel. Za kronovino Goriško in Gradiško sta v oni odbor bila voljena gospod de Pretis, sedaj c. k. finančni minister, kot zastopnik deželnega odbora, in Slovenec gospod Ivan Brelič, zdaj rudniški direktor na Ogrskem, inženir, kot zastopnik goriške trgovske zbornice. Prepričan je bil tedaj, ali bi naj šla železnica od Beljaka dalje po pontebški dolini, ali čez Predel po soški dolini. Ožji izvrševalni odbor, kterega ud je bil tudi imenovani naš rojak in domoljub gospod Brelič, je imel izdelati nasvete in je potem osrednjemu odboru predložil. Ker nij bilo sprejemljivih podrobnih načrtov niti za pontebško niti za predelsko črto, za to je gospod Brelič iz tehničnega stališča nasvetoval, naj bode v Beljaku tako dolgo zadnji konec Rudolfske železnice, da Goričani in Italijani svoje projekte dodelajo, in potem naj se stoprv sprejme ena ali druga črta. V velik srč Italijanca je bil nasvet gospoda Breliča v osrednjem odboru potrjen in imenovani inženir je sam 500 gld. izročil goriškemu deželinemu odboru kot donosek k stroškom za trasovanje. Ko je leta 1866. Italija od Avstrije odtrgana bila, je se ve da nam samo predelska črta ostala in to je tudi vlada dala preštudirati, da jo v koncesijoniranje državnemu zboru predloži. Predlog je sedaj uže drugokrat stoprv na koncu zasedanja prišel pred državni zastop — naraven nasledek popred storjenih priprav.“

Čez Predel imamo prehod, ki je neodvisen od južne železnice in ki ne moti privilegija te železnične družbe; kaka južni železnici bližja s Krasom paralelna črta bi pa se morala s težavami boriti.

D O P I S I.

V Gorici 10. maja. (Deželnega tajnika ne bo še.) Od kar se je med zadnjim zborovanjem deželnozbornim izpraznila služba deželnega tajnika, predlaga deželni odbor brez tajnika. Konkurs je bil storil kaj po končani sesiji razpisan, toda se le te dni je rešil odbor dotične prošnje. Izmed štirih konkurentov sta dva Italijana pred dotično sejo prošnji nazaj vzela in ostali sta samo prošnji enega Slovenca in še enega kompetenta, o katerem nij lahko soditi, ali je Italijan, Slovenec ali Nемеc.

Konkurznim pogojem je zadostoval samo slovenski prositelj in prav zato je menda odlašal odbor (ali prav večina odborova) toliko časa s podajevanjem službe, ker se je najbrže nadejal, da stakne kje kakega ital. odrešenika, kateri bi dokazal zmožnost slov. jezika — a ga potem le za silo rabil. Pa ker ga le nij bilo, pregovorila sta se ital. prosilca, da sta prošnji sama nazaj vzela, in ker nij hotel Slovenec enakemu pregovarjanju ustreči, sta s ostali dve prošnji povrnili z dostavkom, da je deželni odbor za dobro spoznal tajnikovo službo znova razpisati.

Tako se je odborova ital. večina, (ker od slov. odborovkij nij misliti, da sta se s tem ujemala) vsaj začasno otresla slovenskega nadležnega, nad kojega imenom se je menda najbolj spodtikala. Zleto se jej je morda, kakor Potrobniku v rajnkem „Pavlihi“, „kakor bi slišala koso klepat“ ko je ime „Tonkli“ brala; bivši poslanec in odbornik enakega imena, prositeljev brat, kateri je pri vsaki priliki odločno branil slovenske pravice v zboru in odboru, jim je bil še v preranem spominu. Kaj za to, če ima prosilec prav dobra sprčila, če zna italijansko, slovensko in nemško in če zadostuje sploh konkurznim pogojem? „Tonkli“ ne, tako se ne sme po nobenem načinu imenovati deželni tajnik in ker nij družega sposobnega prosilca, pa ga pojmo lovit z novim razpisom. S tem ostrašimo slovenske kompetente sploh, da se prihodnjič nikdo ne oglasi in ker bodo potem samo italijanski prosilci, bomo morali po sili Italijana, čeravno nezmožnega slov. jezika, za tajnika imenovati. Tako računata najbreže ital. dva odbornika in z njima gotovo tudi g. glavcr.

V Gorici 16. maja. (1. dop.) S predelsko železnico stoji v novejšem času, žalibog, kaj slabo. V državnozbornski odsek kateri ima razpravljati to velevažno zadevo, so izvoljeni, kakor se nam poroča iz zanesljivega vira, po večini nasprotniki predelske črte, med temi bivši minister Brestel, predsednika celovške in praške trgovske zbornice, Jessernig in Dormitzer, Ritter (iz Českega.) Syz, Brandstetter; edina dva poslauca, od katerih smemo zanesljivo pričakovati, da bosta zagovarjala Predel, sta predsednik in podpredsednik omenjenega odseka, D.r. Vidulich (Istrijan) in grof Coronini. Nemško časopisje podpira sploh loško črto in celo tisti vladni ali polvladni organi, kateri so stali poprej na strani predelske železnice, postali so zadnje dni nekako omahljivi, ter sprejemajo iz drugih nasprotnih, listov posamezne notice, tako, da kdor kolčikaj pozna take

be, mramorove sobane; duri so bile odprte na stečaj in opasane z najprijetnejšimi in najkrasnejšimi cveticami. Tla iz belega in črnega mramora so sesala ostanek gasnoče solčne vedrine; bele stene, pomramorjene z rudečimi in žoltimi žilicami, okrašene so bile s zelenimi zavésami na belih vrvicah, od katerih so visele goste, lepe rese.

Sobana je bila do čela osaméla: nikakoršnega sosedstva nij imela z drugimi sobami, nikakovega okna; le velike duri so bile odprte na stečaj, te so prejemale svetlobo in vonjavo tisoč in tisoč cvetic. To razkošno zavetje o vročini pa nij bilo zastavljeno z nepotrebnim posobjem; samo pripravni in lepi blazinjaki so stali ob stenah in vsakega vabili na počitek. Na blazinjaku durim nasproti je sedela Anica; poleg nje slonela plunka, na tleh pa je ležala knjiga, ki je bila iz nežnih rok vsa dremloječja krasotici.

Nje postava je bila skromna in vabliva, nogi v lepem tesnem obutali sta le gledali izpod krilate in bele sukniče, ki je ubrano imel širok pas iz modrega aksamita, pas — vsit se zlatom; lasje brezi glavnika so se jej vili na prsi — krasna kakor angelj, spala je ljubeznjivo in mirno kakor dete.

Sobani pred duri se je bil prikazal mlad vojščak. Obšivi so razodevali polkovnika, da si je zdélo se, ka je ta dostojnost prezgodnja njegove starosti. Stopil je bliže, zagledal je spečo Anico; hotel je oditi, ali ozrl se je v njo še en pot ter ostal na mestu. Oprt na duri je tajil sapo v sebi — a stopil je še bliže. Varno je stopal po mra-

moru, palaš stisnil k boku in vstavil se vsako trenutje. To je bil ruske vojske čestnik.

Njegov obraz, poln same blagosti, razodeval je grško rojstvo; črne oči malo vdrte, ali polne ognja, imel je zamaknjene Anici v obličje; gosti lasje so se jezili mu na glavi; rasti nij bil velike, a postavo je imel vso živo — in gibčnega je bil života. Iz početka je okrog njegovih ustien mirno gibal se smeh, zadovoljen s toliko krasoto, ali čem dalje je svoje oči opiral v prekrasno devico, tem boljše se mu je premijal obraz. Po nekolikih trenutkih je pobesil glavo, roko zaril v goste lase in zamaknil se v globoke misli. Morda je premišljal razliko mej njo in mej saboj. Ali pa bi bil iz lehkega genotja njenih ustien rad uganol, s čegavim imenom igra v spanji . . . Njegovo čelo je bolj in bolj grbančilo se, obrvi so se mu tresle — in kdor bi ga bil videl takega, gotovo bi bil menil, da se tresse od same strasti, — da premišlja, ali bi odpustil ali udaril. Tako je bilo minolo nekoliko minut, naposled pa je kakor probujen, tiho pokleknil prednjo, poljubil njene obleke rob in po prstih odšel iz sobane.

IV.

Bližal se je večer. Knez Dimitrij je sedel pod košatim kostanjem in njegove lule d m je razvijal in zgubljal se po zraci. Uže so okrog njega bile različne osebe in važen razgovor je bil na vrsti. Z daleč se je bila prikazala Anica: zlat glavnik jej strinjaj ja kiti, a novo razcevala cvetica je

smijala se v njenih laseh; vrhi belega krila je imela iz zelenega atlasa dolgo lahko sukničo, obrobljeno s soboljo kožo. Bledo rudečega je bila obličja; očvrstilo jo je bilo mirno spanje. Behka, lahka in vsa živa je splavala tako, kakor blisek, očeta v naročaj, goste pozdravila s smehljajem in očeta poljubila čelo. Starček je objel hčer, oko se mu je ponašalo z njeno krasoto. Nekov majhen zamorec, ki je lule razlajal gostom vselej, nastavlil jej je stolček; Anica je sála s'arčku pred nogi, naslonila se mu na koleno in poslušala razgovor.

„Jako m: veseli, knez“ — omenil je grški eden navzočnih, „ker je tvoj odgojenec povspal se do take dostojnosti.“

„Resnično me tješi,“ — omenil je stavec, „o kakej ugodnej priliki bode uže moč zahvaliti se vladi.“

„Do kakovega dostojanstva se je povsel Jurij?“ — povpraša Anica in mirno obrne se v očeta.

„Polkovnik je cesarske straži,“ — odgovoril je knez. „Ali ničesar ne znaš o njem — ali ga nijsi videla?“

„I, ali je domá?“

„Poslal sem ga po vrta, naj bi te sam poiskal. Radoveden sem bil, ali ga bodeš poznala ali ne.“

„Jaz sem spala. Ali kdé je?“

„Minilo ga je vse veselje. Gotovo se sprehtaja tam mej lipami — samotem.“

Anica je vstala in urnjeje, nego srna, pobeignila, da bi pozdravila Jurija. Kedo je bil Jurij, tega nihče nij znal. Nekateri so trdili, da je ne-

manevre, koj vidi, kam res tace moli. Celo o glavni podpora predelske zeleznice, o ministru Pre-tis-u se govori, da se je začel, videč ogromno ve-ćino nasprotnikov počasi umikati in da se morda ne bo osobno zagovarjal vladnega predloga, ampak da namerava koga drugega razpostaviti. Taki so le naši ministri; da dosežejo svoj namen ti, ob-ljubavajo zeleznice, jezove šole in Bog vedi, kake koristi in dobičke; ti se jim daš vjeti, žrtvuješ svoje prepričanje, svoj značaj, svojo čast in kaj si pridobil na vse zadnje! Blamažo sebi, blamažo deželi, katero zastopaš — zraven družih žalostnih nasledkov. Bog daj, bi vse to res ne bilo! a zna-menja so v resnici zelo slaba. — Kakor sem pozvedel, nij še Črneti na Dunaji, ali vsaj v lesenjači ga še nij bilo. Morda pojde, kedar bo glasovanje o predelski zeleznici in potem — odstopi. To je moje osobno mnenje, ker še nijsem popolnoma o-bupal nad Črnetovem poštenjem. —

V Gorici se te dni na tihem, a vendar prav marljivo pripravljajo za volitev 8 novih mestnih zastopnikov. Pod mervim pepelom živa tleje žrjavica. Dve stranki si stojite nasproti: „liberalna“ in „avstrijska liberalna.“

Možje obeh strank imajo prav pogostoma skrivna posvetovanja in menda so tudi uže za-rad svojih kandidatov sklepe dogotovili. Dose-danjega župana pl. Claricinija sta, kakor se sliši, izbacili obe stranki; „avstrijska liberalna“ najbr-že zato, ker jej je na čelu dr. Pajer, ki se je bil nedavno, kakor je Soča poročala, prav hudo žnjim skavsaj; „liberalna“ se uže ve zakaj. Med kandi-dati prve stranke so gg. stolni proš Baron Co-delli, Korel grof Coronini (bivši ban), D.r Mauro-vich, trgovec Streckel, D.r Pajer.

Boj bo po vsakem načinu hud, a zmaga naj-brže na „avstrijsko liberalni“ strani, kar pa za nas Slovence prav čisto nič ne pomenja, kajti Pajer in Rismondo, to je za nas „vse en tobak.“

Iz goriske okolice 14. maja. (Izv. dop.) (Okrož-nica v oziru udelištvu onih 500000 f., ktere je dež. zbor. v podporo „nizi“ duhovščini odločil.)

Pretekla dni smo prejeli okrožnico od c. kr. nametništva našemu velečast. rajništvu poslano in od tega pripravljeno vsem tistim duhovnikom, kateri bi zaradi svoje zares nizke plače hoteli pro-siti primerne podpore.

Znano je, da „niza duhovščina“ (tako je men-da le zaradi nizke plače imenovana) ima sem ter tja z ozirom na denarjno dobo in dragino slabo plačo, ktera ne stoji v nobeni primeri z njegovim 16 letnim učenjem in visokim poklicem. Dotične oblasti so dosihmal zaradi zboljšanja naš; plače malo ali sem ter tja večidel ničesar storile, da, ne le to, ampak sem ter tja se nam je, kdor je kako podpore od verske zaloge dobival, ali delo-zna ali cela odvezla, in na razni način zma-njšala proti obstoječemu ustanovljenju, kar bi lahko s čui ali „dati“ dokazal, ter vsi vtoki (rekursi) proti temu so bili večidel brezuspešni. Duhovni na deželi imajo svoj; plačo večidel v denarju ali pa v pirodinah (naturalijah), ktere ma dajajo njegov. verniki. Oboje se malo kde po-polnoma dobiva, in to še zelo nerodno, posebno, ako obstoji plača v denarju, ktereга mora sam du-hovnik od plačevalcev trjati. Ako Bog da zraven

še slabo letino, mora tudi on z verniki trpeti ta-ko, da kadar je leto pri koncu, zagleda ubogi duhovnik, mesto da bi bila cela letna plača sku-paj, v svojih bukval, da je mnogo zastanega, vsled česar mora tudi na svoja stroške omeji-ti, ali skrciti. *) Med dolžniki so nekteri zam-kerniži, katerim ne gre niti denar niti kaj drugega izpod palec; kteri, kakor se dozleva, menijo, da more duhovnik od hladnega zraka in dobre stu-denčnice živeti; drugi so mnogo krat tudi taki, ki obožajo, katerih premoženje pride v druge roke, in od katerih po več let niti noviča dobi ne more. Da, to je velika sitnost, za duhovna! Kaj mu je torej početi? Mar boče k zastankom mol-čal in jiti na tihoma ali očitno odpuščal? Kako bode pa potem po svojem stanu živeti mogel? Bode li začel tožiti in vernike rubiti? S takim postopanjem pa se njegov poklic na nje dca način ne ujema, on je oznanovalec miru in ljubezni, po-tem takem bi pa v prepir in neprilike zagazil. Ker se tedaj viši malo za naše blagostanje briga-jo, kaj nam je storiti, da brez prepira in v pra-vem času k trdo zaslužnemu plačilu pridemo? Svojega nasveta se ne drzmem o tem še sprožiti, po prislovcu: Več glav več ve.

Zaradi tega bi bilo prav in času primerno, ko bi se oni, ktere na enaki način čevlji žali, kče zbrali, da bi v tem za nas zgoben vprašanju solidarno ali skupno postopali, in se prijazno po-menikovali, kako bi se slabo plačanim plača zboljšati zamogla. V oziru plače smo mi sedaj, ko se je vsem stanovom, uradnikom, učiteljem in celo oro-žnikom (žandarmom) plača povišala, najzadnji. Ne držimo križema rok ter proumo ob osem za zboljšanje in urejenje plače v dejanski službi kot one v pokoju. Zamore li koji človek dandanašnji z 200 fl. v pokoju živeti, koji si nij mogel v svoji uizki službi ničesa prihraniti? Ijalski učitelji imajo po novi organizaciji 400-500-600 fl. letno plače in v isti razmeri tudi pokojnino; prav tako tudi orožniki: prostaki 400, postojni poveljniki 500 in strazničstri 600 fl. in po razmora službe-nih let so jim tudi doklade odločene. **) In mi, ki po najmanje 16 let šolske klopi gladimo, bi ne bili vsaj tem enako osode vredni? Raznolenta naj pred pismeno dragi „socii dolorum“, po „Soči“, ali mače svoje nasvete, kakor pravi pregovor: „Po-magaj si sam, in Bog ti bo pomagal!“ Pri tem našem eventuelnem shodu bi lahko tudi druga potrebna vprašanja na dnevni red prišla, n. pr. v oziru h dosegi jezikove ravnopravnosti tudi pri cerkvenih oblastih i. dr. Na ta način bi lahko mno-go za vpeljavo svojega jezika v vse urade učinili, ako bi vsi v neprederljivo silango med djansko-ro-doljube stopili in ne raztreseni kot dosihmal, am-pak skupno postopali, za kar nam bode hvaležeta slov. narod, iz ktereга shajamo; kajti tudi to je v dana-šnjih za narodnost in vero viharaih časih zelo potreb-no. Posnemajmo narodno češko, poljsko in hrvat-sko duhovščino, ki vedno na strani svojega naroda stoj-č se z njim veseli, z njim trpi.

Kar se tiče na čelu dopisa za podporo „nizi“

*) Znano je, da ravno mlada „niza“ duhovščina pri-merno, daševno in gmotno, narodnost bolje podpira nego ostala viša.— Pis.

**) Naj nikdo ne misli, da je zaradi tega zavidamo, am-pak mi jim k temu srčno čestitamo. Pis.

duhovščini, 500.000 fl. od drž. zbora odločenih pa sem prepričan, da ne bode še noben sloven-ski duhovnik te milošćine udeležiti hotel, koli-ko mi je dosihmal znano, če ima tudi še ta-ko revno plačo; kajti ako je mogel in moral dosihmal se svojo revno plačo brez te podpore isha-ja-ti, bode tudi dalje ter ne bode ustavakom za ljubo svojega politično-narodnega mišljenja tako lahko premenjal, kakor se spomladi zimski plašč pre-bleče in v letni obleče. Med našo slov. duhov-ščino nij treba iskati „Verfassungstreue-Haltung“, kajti še med nemško duhovščino je to malo najti, razen pri „Volksfreundlerjevih“ privrženikih. To je skusil tudi „materjalni“ domoljub in bivši (ne vem kati ali ostane po tolikih udarcih kot Karanov trdovraten v nespokornosti ali ne?) po-stanec Črnc, na ktereга tominski zaupnici se nij hoteli noben duhovnik podpisati. Slov. duhovniki so brez dvombe za ustavaški tabor in njegova tla na veče zgubljeni in zastoj je pri nas „pro-zelitov“ (privrženikov) iskati, kajti mi stojimo nepremakljivi in neomahljivi kot skala na strani naroda. To naj si ustavaki in drugi taki protivniki naših narodnih trjatev dobro zapomenijo, kajti ako smo dosihmal brez njih „velikodušne podpore“ živeji, bodemo tudi dalje, snj naš slov. narod je radodaren in gostoljuben, od naših protivnikov pa ne potrebujemo nobenih milostij, naj manje pa taci, ktere morijo na škodo miše majke Slave! Ne bo dal!

V Dutovljah 30 aprila. (Izv. dop.) Z veseljem pričakoval je vsak Dutovec dneva, ko mu bo po-magano iz hudih zalag, ktere vrodujejo pri nas na suhem Krasu slabi vodnjaki. Hvala gre naše-mu županstvu i drugim veljavnim možem, da so se krepko pripravili težavnega podvzetja ter s precejšnjo vladno pomočjo vokom prišli taj zadregi in nam napravili lep vodnjak. 28. pr. m. blago-slovili so tomajski dekan prepotrebno delo. Ali ta dan bil je za nas še zaradi nekaj drugega važen. Našemu vrlenu županu g. Stoku se je ta dan slovesno pripol zlati križec s krono, ktereга mu je čestnost zaradi obilih zaslug v pospeševanje poljedelstva v naši občini podeliti blagovoljla. Zbralo se je ta dan v naši vasi mnogo občinstva (blizu 2500), med temi mnogo veljavnih kraških možakov i činovnikov sezanskih.

Ko se je vodnjak uže blagoslovil, padalo se je občinstvo med močnim pokanjem možnarjev in med sviranjem narodnih potnic pred županovo hišo, kedar je bil postavljen z narodnimi zastavami lepo o-kančani oder. Gospod glavar Maliž iz Sezane razloži občinstvu, zakaj je gospod župan s križcem po-stavljen i priporoča gorko, da bi ga v tej stvari vsi pismenali, da bo tako mogoče vsuj za neko-liko pobiljšati skalnati Kras. Potem pripne gosp. županu križec na prsi, kteri se njemu i občinarjem lepo zahvaluje, spominja se vladne podpore za na-pravo vodnjaka, poda kratek obris svojih občinar-jev in svojega delovanja in truda za povzdigo vi-no — in sadjereje ter konča svoj govor:

„Dragi sosedje! Da bi Vas za to napredovanje še bolj navdušila, poslala Vam je tudi c. k. kmetijska družba iz Gorice srebrno svenjajo. In če je meni visoka vlada, ko je to naše napredovanje v polje-delstvu po dobrotnih možeh pozvedela, kot vaše-

kako soroden knezu, nekateri pa so šepetali, da je neznanih rod teljev sirotek, najden na obali o-toka Kiosa. Znano pa je bilo samo to, da vzre-dil ga je Dimitrij in da je knez imel ga. Anica je bila še otrok, ko je Jurij bil odšel v Petrograd poveljati se, in prodaval se svojo pridnostjo, srčno-stjo, se zaslugami in v kratkem časi povspeljše do visoke česti. Pred dvema mesecema so ga bili o-dločili jezdecem za načelnika, zato so ga poslali polku, ki je ta čas bil v Valaškej. Anica skoro nij mislila na-nj, on pa je zmérom na mislih imel krasno deklico, zmérom strastno misli na — njo: njé obraz se je bil z vsemi spomini svoje mladosti oklenil njegovih možganov. Dasi so mu kasneje popisali jo mnogo potov, vendar — le je njegova fantazija posvetarala se sé spominom in Anica je v njegovem spominu bila zmérom deklica.

Kako se je čudil, ko je bil zagledal jo. Jurij še nikoli nij ljubil. Njegova duša se je naglo probudila o pogledu na tako krasoto, in zavrela mu je grška kri v žilah. Jurij nij bil onemogel mladenič. Če prav je bil dražljiv in vabljev, če prav je časi opešal, vendar noben pot nij udal se razuzdanemu in ničemurnemu živenu. Spomin na domovino, katevej je menil, da je hvaležen; potreba, da bi proslavil ime, ter prikupil se caru Aleksandra, v ktereга se je njegovo srce obra-čalo sé svojo skrivno nado, — to oboje mu je razgrelo delatnost, razvnelo strpnost mu; in to je ohranilo njegovo srce in otelo njegovih čutov čvrstost in mladost. Navidezno hladno je odgo-varjal kneževim vprašanjem, omenjal, da je Anica

premenila se, in ko je bil potožil, da ga glava boli od same spočenosti, odšel je v senco pod visokim drevjem, zato da bi se na-lihal čvrstega zraka ter okrepečal se.

V.

Tam ga je bila našla Anica. Jurij se nij iz-prehajal; naslonjen na veliko drevo je vsklonil glavo in gledal, kako se objemlje in spleta veje-vje, ki je tam pa tam sko-zenj videlo se jasno nebo. Tiho in skrivnostno šepetanje mej perjem je ugajalo njegovemu premišljanju in večalo nje-govega srca tesnobo. Čudovit boj je und se v njegovej duši in nekov neznan glas je neprene-homa šepetal mu in imenoval Anico.

Ko je tako stal in premišljaj, nenadoma mu v obraz splava in oči zatise lep, kakor snežbel, vonjav robček. Mladenič poskoči, kakor bi ga lok zadel, potegne z obraza tenko zaveso in štirā korake pred seboj zagleda — Anico. Prijateljovi o-braz je oživel nje pogled, dobroten smeh je okra-sil jej nežna ustna: stegnila je proti njemu svoja nežni roci, kakor bi bila koprnela, da se prena-kne in splava jej v objetje. Ali Jurij je stal ne-premakljivo, dolgo časa strmel v njo in molčal, kakor bi ne bil veroval prikazni, ki je oči bila zvalila mu vā-se.

Nekako zmóćena vsled takega pozdrava, spre-govorila je prijetno: „Jurij! ali si jezen, ker sem vzrastla?“

Po teh besedah, ki so mu bila prodrla v prsi, zakril si je z robcem oči, in ko se je pri-blžala, mu roko položila na ramo, pošilil se je in pokleknil, kakor bi ga kako breme bilo prit-i-snilo k tlom.

Anica ga je pridvignila in podala mu obe roci, ki je pritisnil ji k ustom in k srcu. Ali obraz se je pohlalalil jej; mrknila je na obrzi jej srčne radosti rudečica, s katero je bila poz-dravila ga. Čem urnejše so jej lica bledela, tem čudovitejše sose jasnilo jej oči. Gledala je vā-nj-s takim prodorljivim okom, ki prorokuje vso bo-dočest in ta trenutja so edinila obe duši — polni ognja in moči, ali nijso ji pobilgostila z radostjo.

Uže sta bila blizu oče, pa vendar sta še zmerom molčala.

Pogledi čestitega starčka, ki je tješljivo gle-dal oba, — pogledi drugih navzoćnih ki so bili okrog njega, — ti pogledi so jima ojaćili srci in oba probudili iz daljnih mislij, ki nijso imele še obraza, kajti bile so rahle, kakor na ushodu ob-ljčki le malo pozlaćeni, ker solnce nij pokazalo še svojega obličja.

Anica je sela na svoje poprejšnje mesto — otetu pred noge, Jurij je stal pred njim, in ko je bil starček povprašal: „Ali sta se poznala?“, spogledala sta se; oba sta enake misli kazala v obrazih, obema je tisti smeh zibal se okrog usten, smeh, poln pomenljivosti, poln blagosti, poln ne-zaupnosti v strpnost. (Dalje.)

mu vodji i županu zlati križec s krono podelila, ne zadeva ta čast mene samega, ampak tudi Vas, kateri ste mi bili vodni podporniki. Po geslu naše vlade „viribus unitis“ delali smo zedinjenimi močmi in naša dela so dovršena, ona nas vesele i k hvaležnosti do naših podpornikov bude.“

Ko je končal župan svoj govor, pozval je občinstvo, da se z njim s trikratnim „živio“ našemu presvitlemu vladarju zahvali, povabil znameniteje goste h kosilu, kder so se poleg našega črnca predobro imeli.

V Ajdovščini 8. maja. (Izv. dop.) Neka neznana bolezen obiskuje okraj ajdovski uže dva tedna in več. obilno števila jih je pomrlo vsled te bolezni v Rihenbergu in na Brijah.

To je žalostno, posebno pa zato, ker je pobrala smrt največ hišnih gospodarjev in gospodinj, v eni hiši na Brijah clo oba v eni uri.

Se huje pa je, da si ne vemo kako pomagati, če bi se ta bolezen še dalje širila, ker se zdi, da je ne poznajo niti zdravniki.

Gosp. dr. Cornet c. k. okrajni zdravnik, in tukajšnji ranocelnik g. Schaup sta jo v začetku krstila za osepnice (kozce) in v tej veri smo živeli do sabote, 4. t.m.

Ravno ta dan je tukajšnji zdravnik gosp. dr. Perco, poklican nektore bolnike na Brijah obiskoval, in uže drugo jutro je okrajnemu glavarstvu telegrafoval, da niso kozce, ampak da je peteča mrlica, (Fleckfieber), ktera je veliko bolj kužna, nego kozce.

Na podlagi tega sporočila je naš hvalevredni gospod župan okrajno glavarstvo telegrafično vprašal, ali bi bilo primerno smenj ajdovski 10 t. m. odložiti, ali vsaj okužne občine odstraniti, da bi se semnja ne udeleževale.

Na to je okrajno glavarstvo koj odgovorilo, da nij treba ne tega ne onega, češ, da ta bolezen nij druga, kot nedolžni potni perhlaj (unseländliches ali unschuldiges Schweissfriesel).

Zdaj, dragi bralce, „indovinila, che ti farò beato.“

Od ktereza izvira je pa okrajno glavarstvo to nedolžnost izvedelo, tega ne vemo. Ranocelnik g. Schaup, kateri je ud zdravstvenega ogleda, je potem, ko je uže Dr Perco iz Brij prišel, enemu gospodu rekel: „Das is fleckfieber, gefährlicher als die Blottern.“ Tedaj mislimo, da tudi Dr Cornet kot predsednik tega ogleda nij mogel svojega mnenja ob omenjeni nedolžnosti oddati; ako ga je pa oddal, moramo reči: Naj ga Bog usliši!

Gospodu dr Percu pa, kateri pravi, da je ta bolezen nevarna, povemo kar naravnost, — da sta presneto revna zdravnika on in smrt, ki nedolžnosti te bolezni ne poznata.

Ravno ko sem hotel pismo skleniti, sem pozvedel, da tukajšnji davkarski sluga, ki je 3 dni po Rihenbergu in Brijah za davke rubal — uže dva dnij v postelji z enako boleznijo leži. — To je prokleta nedolžnost! *)

Iz Dunaja se piše „Triester Zeitung“ o pristojne strani: Železnični odseki, katere je izvolila poslanska zbornica, so že začeli svoje začasne razgovore. Posebno je sklenil odsek za predelsko železnico gledé na različna mnenja o tej črti v primeri z loško, da se imajo pritegniti k posvetoivanjem pripravni zvedenci iz obeh taborov. Ker je v odseku število dozdevnih polpirateljev loške črte večje, je dotičen konsorcij, kojega zdaj tukaj bivajoči udje — Slovenci in Tržčanje — so se zdaj z dušo in telom v naročje vrgli vladajoči ustavoverni stranki, poln prenapete nade. Zastran pristanosti se nikakor ne bodo mogli pritoževati, če bo odsek, kateri sicer priznava težavnosti in velike stroške, koje bi prizadela predelska črta, povdarjal neprimerno večje tehnične, denarstvene in narodna gospodarske neprilicnosti, ki se drže loške črte, katera niti ne more po nobenem načinu pospeševati večjih zahtev vesoljnega trgovstva in zveze severozapadnih dežel z Adrijo. Tega mnenja so bila do zdaj vsa avstrijska ministerstva in enako so tudi vsi udje sedanje vlade prepričani, da more povzdignuti avstrijsko mornarsko trgovstvo edino predelska železnica, ki bi se dognala neposredno do Trsta. Nij bilo in nij nikakor pričakovati, da bi ministerstvo nameravalo izvršiti načrt za notranje trgovanje južnih dežel vsakakor prav koristne loške železnice — niti v lastnem gospodarstvu niti s poroštvom obresti. Pa saj bi tudi državni zastop težko kaj takega od vlade zahteval. (To poročilo se pač ne vjema prav z onim našega goriskega dopisnika, kateri menda vendar vse pre črno vidi. Ured.)

*) Glej dopis g. dra Rojca.

Politični pregled.

Državni zbor se je pretekli teden zopet sešel na Dunaji, pomnožen s 15. novimi nemškimi poslanci s Českega. Tudi opozicijski poslanci počasi kapajo v dunajsko lesenjačo; s Kranjskega sta ondi dr. Pokljukar in Jugovec; ostala dva: grof Barbo in Rudež pa ostaneta doma — na odpustu. Mi bi vsem štirim svetovali, da vzemo tak odpust kakor dr. Zarnik. Ne imeli bi nič zoper to, ko bi tudi Tirolei in Poljaci dra Zarnika posnemali.

Poljaki so v veliki stiski zaradi svojih tirjatev, kajti ustavaški stranki, ki se je po volitvah na Českem okrepila, zdaj greben raste od dne do dne. Ustavni pododsek bode sklenil, da se poljska resolucija — odloži ter ne razpravlja v državnem zboru, nego da se poda preje gališkemu dež. zboru v pretres; se ve da samo iz tega uzroka, da se porazumljenje dalje zavleče. Nesrečni Poljaki! Človek bi je srčno miľoval, da imajo tako smolo, ko bi vsega tega ne bili sami krivi. Tako lahkomisljenega in vsem ustavaškim obljubam verujočega naroda res ne obseva solnce v Avstriji, kakor so Poljaki. Vse drugače bi se imeli, ko bi med seboj zložni, edini in odločni z drugimi Slovani v tesno zvezo stopili. Zdaj pa so ti poslanci sebi in drugim v škodo. Če je poljski narod le kolikaj zrel, mora si druge poslance izvoliti, kajti sodanji z našimi in tirolskimi vred le Nemcem tlako delajo in zabavo napravljajo.

Na Hrvatskem se gode zaradi bližajočih se volitev velike silovitosti. Bana namestnik Vakanovič jo hušji nego Koller, ostreji nego je bil Rauch! Nij čnda torej, da je razkačenost taka, kakor je bila l. 1848. Posebno hudo nejevóljo pa so po vsej deželi in po vsem poštemem svetu vzbudile 4 spomenice, ktere so madjaroni izročili ministru Lonyay-u, da ž njimi ovadijo delovanje narodne stranke in nje se ve, da izmišljeno velikoizdajsko zvezo s Čehi, s Košutom in s Črnogoro; ovajajo narodnjake, koliko so denarja prejeli z Ruskega, Českega in Srbskega za volilne agitacije. Se vé, da je vse ostudna laž! Pisma so prišla narodni stranki v roke in ona ja je razglasila, in s tem pokazala, s kako nepoštenim vsega zaničevanja vrednim crozjem se bojujejo madjaroni na Hrvatskem. Pravijo, da te spomenice so z Rauchovo pomočjo skovane v pisarnici banovega namestnika Vakanoviča. Čuje se pa tudi, da je ruski poslanec Novikov od Andrassy-ja zahteval, da naj mu dokaže, kedaj in koliko denarja je z Ruskega prišlo na Hrvatsko; tudi Srbija ne molči, nego zahteva pojašnjenja o tej zadevi in tako bode imel Andrassy mnogo sitnostij, katere so mu nakopali njegovi lastni prijatelji.

Na Francoskem postavijo pred vojaško sodnijo lumparskega generala Bazaine-ja, ki je trdnjavo Metz brez potrebe in prezgodaj predal Prusom. Trdijo, da je imel živeža se za 8 dnij, in toliko časa bi bilo zadostilo, da bi bila prišla južna francoska vojska pred Pariz in pretepla Pruse.

Na Španjskem je sicer kraljeva armada uže enkrat nabila upornike Karliste, toda ti so vendar še tako krepki, da gospodujejo po nekaterih mestih. Španjci so res čudni ljudje. Noben kralj, nobena vlada jim nij po volji, a vendar hote vedno imeti kralja. Ko so l. 1867. čistost in zakonsko zvestobo ne preveč čislajo, Izabello zapodili s prestola, je ves svet mislil, da se bodo mogli sami gospodariti. Toda kakor žabe Jupiterja prosili so ves svet za kralja, ktereza so naposled res našli. S tem pa spet nijso zadovoljni. Morda se jih Bog enkrat usmili ter jim kot šibo božjo pošlje rovarja in prekoneha Burbona Don Carlosa, da je bode kakor njegovi predniki se škorpijoni bičal. Mogoče, da se jim potem oči odpro, da postanejo zopet sami svoji gospodarji.

RAZNE VESTI.

(† **Valentia Mandelc**) dobroglasni slovenski pisatelj in gimn. profesor je 12. t. m. ob 7. uri zvečer umrl v Karlovcu v moške starosti, najlepši dobi. Rojen v Kranji je 1855. leta dovršil gimnazijo v Ljubljani ter potem se svojimi sošolci in prijatelji: S. Jenkom, Erjavcem, Stritarjem, Tuškom in Zarnikom odšel na dunajsko univerzo, kder se je učil modroslovja. Po dovršenih studijah je služboval na Hrvatskem. Prijateljstvo, enake studije, enake namere in enaki nagledi so torej Mandelca vezali s tistimi vrliimi možmi, ki so zadnjih 15 let, ne zanemarjaje znanost, posebno gojili slovensko leposlovje ter našo literaturo obogatili z mnogimi krasnimi proizvodi. Janežičev „Glasnik“ je precej v prvih zvezkih prinesel dve izvorni lepi noveli iz njegovega peresa: „Jelo“ in „Cepec.“ V novejšem času je skrbel posebno za slovensko dramatiko ter poslovenil mnogo francoskih, fin okus kažočih veselih iger. Toda glavno njegovo delo je Göthejevega Fausta prestava, ktero prevedeno uže mnogo let izdelaval in ktero njegovi prijatelji, ki jo poznajo, močno hvale. Poskrbeti bode torej treba, da to znamenito delo, ktero je hotel uže rajnik Janežič izdati, pomnoženo z drugo njegovo zapuščino, kmalu pride na dan. Mandelcova smrt nas je toliko boljje osupnila, ker smo ga še letošnjo jesen v Gorici videli v naši sredi zdravega in krepkega in spoznavali njegov ljubeznjiv in vesel značaj.

Bodi mu zemlja lahka! Bodi mu mej Slovenci hvaležen spomin.

(**Konfiskacija**) Zadnja številka „Soče“ je bila konfiskovana zaradi dopisa iz Prage. S tem naznanilom odgovarjamo ob enem na mnoge reklamacije, ki so nam došle zadnje dni. Da g. narocnike odškodimo, dodali smo listu danes pol pole priloge.

(**Vročkanje**) obligacij zemljiščno-odveznega zaloga goriskega dne 30. aprila je imelo ta-le izid: Izsrčkale so se same obligacije s kuponi in sicer po 50 gld. številke 99. 159. 173. 207. po 100 gold. štev. 3. 102. 108. 217. 224. 233. 285. 377. 441. 563. 580. 645. 719. 722. 759; 768. 790. 858., po 500 gold. štev. 152. 153. 188. 93., po 1000 gold. štev. 110. 139. 154. 397. 401. 426 in po 5000 gold. štev. 65.

Te obligacije bo deželna denarnica začela plačevati dne 31. oktobra 1872.

(**Volitev cestnih odborikov.**) Ker sta se odpovedala cestnemu odborništvu gg. Francs grof Coronini in Andrej Kocjančič (zadnji še lansko leto), je razpisana nova volitev dveh udov goriskega cestnega odbora. Volilci so vsi župani in podžupani skladovnega okraja goriske okolice. Volitev se bo vršila v deželni dvorani dne 6. junja ob 10. uri zjutraj.

(**Od sl. županstva v Solkanu**) smo prejeli sledeči dopis: Bralo se je v zadnjem listu „Soče“ nekaj o zaletvi beračev; posebno je dopisnik poudarjal beračenje na cesti iz Gorice v Solkan. Da je na tem nekaj resničnega, se ne ugovarja, vendar je dopisnik stvar z malo previč črnimi barvami narisal.

Da bi pa bralci „Soče“ ne mislili, da občina Solkan nič drugega za svoje uboge ne stori, kakor da je na omenjeno cesto beračt pošija, objaviti se mora, da, če bi v tej zadevi vse občine na takem stališču bile kakor Solkan, lahko bi se naša deželica s Švicco merila.

Kar se ubožih tiče, je v tej občini uže zdavnaj preskrbljeno, da se takim, kateri so resnično ubogi, za zaslužek nezmožni in nijmajo od nikoder kaj pomoči pričakovati, po 10 do 30 novcev na dan odločuje, kar je uže veliko njih dobivalo in še dobiva. Kdor o tem dvomi, se zamore v županjski pisarnici iz letnih računov in denarničnih dnevnikov prepričati.

Kar se pa na solkanski cesti beračev nahaja, so ti navadno iz drugih krajin občin. Večkrat so se uže taki zajeli in se zaporom kaznovali ali pa siloma odgnali. Če se pa tudi ta občina na glavo postavi, ne bode beračenju v okom prišla, dokler ne bodo tudi vse druge občine svoje dolžnosti izpolnile in jim tudi žendarmerija ne bode na roko šla.

Zagotavljam pa g. dopisnika, da njegov opomin ne bode brez uspeha; ta občina si ga je na znanje vzela in bode tudi v tej zadevi svojo dolžnost storila.

(**Šolska kultura v Gorici**) Dva laška profesorja, katerih eden je celo sodelalec tukajšnjega belo-rudečnega časopisa „L' Isonzo“, sta prišla te dni v Gorico ter naznanjala po velikih plakatih, da bosta v tukajšnji laški telovadnici

predavala ob uprašanjih, katera zanimajo vsakega izobraženega človeka. Predmeti, o katerih sta hotela govoriti, so bili res interesantni, tako da bi bil človek mislil, bog vedi, kako bode natlačena dvorana samih pravih istinitih, hudih Italijanov. A lahko si mislite, s kakim veseljem je prof. Rossi govoril „o sreči narodnosti“, ko je v dvorani štel celih 32 poslušalcev! Naravno, da sta gg. profesorja hitro „odlazila“ v lepo Italijo, navdušena po izvrstnem sprejetju, katero so jima pripravili tukajšnji Italijani, ali pa tužno premišljujoča svojo izborna blamaža. Italijani v Gorici!! Od kod? V Gorici so doma Slovenci in Furlani! Drug laški govornik je imel v gledališču celih 8 poslušalcev!!

(Laško telovadsko društvo) v Gorici ima lepo telovadnico in 460 družabnikov. Izmed teh 460 članov jih je samo 16 zapisanih med telovadce in v istini se jih telovadskih vaj udeležuje samo 8 (beri: osem!).

(Nova pravda pri državnih sodnih) Tržaški magistrat je vložil tožbe pri državni sodnji zoper deželne odbore, gorški, kranski in isterski zaradi stroškov za prehranjenje najdencev in porodnic. Naša dežela bi morala plačati Trstu okoli 50.000 gld. Kranjska nad 300.000 gld., ako dobi tržaški magistrat pravilo. Š. t. m. je bilo pri goriskem deželnem odboru o tej zadevi posvetovanje, katerega sta se vdeležila tudi Dr. Costa iz Ljubljane in Dr. Amoroso iz Istre. Kakor se splah sodi, bo Trst težko zmagal v tej pravdi.

(Goriška c. k. okrožna sodnja.) Po Slovenskem so solinje polne duha nam Slovincem sovražnega in le na Goriškem se smajno štiti srečne, da dobivamo od c. k. okrajnih solinj: v Ajlovcem, Tomnu in celo v Trzinu (Montalzone) in nekoliko od c. k. mestno pooblaščenca okrajne sodnje (pretura urbana) v Gorici: na slovenske vloge enske odloke in razsodbe. Nekako drugače se godi pri tokajšnji c. k. okrajni sodnji, od koder se naj prišlo med slovensko občinstvo v domačem jeziku družega, ko vabila h kazenskimi preiskavam, v katerih pa so izpolnjeni prazni prostori in italijanskem jeziku in s pokvčenimi slovenskimi imeni, kakor: Colaucig (Kolavčič), Pegg (Peč) itd. Vkljub temu moramo priznati, da se ta sodnja pri kazenskih obravnavah zmerom boljše bliža ljudem, veliko boljše razprostrajoči se enakopravnosti nove dobe, kajti njeni svetovalci, vsi častni, razumni in tudi bistroumi gospodje, umejajo, nekateri gov. raje in morejo pisati v slovenskem jeziku, ter se pri krvavih sodbah tudi obravnava, obtožuje, zagovarja, izreka razsodbo in besedi obtožencu razumljivi; omenjamo, da je naš državni pravdnik po rodu Slovenec, odbor slovenski govornik in dovršuje prav težke pravne izvode v glatkem govoru.

Vendar gotovo ne moremo v oblake hvale povzdignati tega sodišča, ker premalo luči, kaj zahteva čnota jezika v opraviilih navzgor in občevanje se strankami navzdol, katere zadaje za slovenske vsaj do polovice. Osebito pa moramo omeniti, da se ustreže pravični želji občinstva, ako se pokliče k naši okrajni sodnji mož, ki bo le znal oba deželna jezika. Ne moremo se prečuditi c. k. nadsodnji v Trstu, da pašca gorško c. k. okrajno sodnijo uže več let izpostavljen nevarnosti, da dokaže kateri obtoženeec, da se naj vzelo vse v zapisnik, kakor je on povedal. In vendar gré v kazenskih stvarih za premoženje, čast, prostost in celo za glavo! Kdo bi bil tukaj odgovoren, če bi se ne zapisala resnica? Preiskovalni sodnik bi se izgovarjal, se vé da, na avskultanta, čigar odgovornost pa ne zadostuje občinstvu in postavam. V interesu samih sodnijskih gospodsk to omenjamo, da so pozorne na to pomankljivost in se oguejo interpelacij v deželnem ali državnem zboru, ki bi znale ob kredit pripraviti naše sodišče.

(Občna slovenska banka.) 5. maja popoldne sešlo se je v Ljubljani na povabilo gospodov: dr. Jan. Bleiweis, Gorup, V. Krišper, Vilhar in Graselli nad 30 slovenskih rodoljubov iz raznih krajev posebuo tudi iz Štajerskega in Goriškega, ki so se posvetovali o napravi denarne banke. Po vsestranski razpravi določili so glavna načela društvenim pravilom in izvolili osnovni odbor, ki ima pravila v tem smislu izdelati in ja vladi predložiti v potrjenje. — Delnic za novo banko podpisalo se je pri tem shodu uže 318 po 200 fl.*) (Sl. N.)

*) Ta banka se ne bode pečala se zavarovanjem, ne dela torej zavarovalni banki „Sloveniji“ napotja, nego jo se podpira.

(L' Isonzo) Državno nadpravništvo v Trstu je ukazalo sekvestrovati št. 23, 24, 25, 26 in 27 tukajšnjega časnikarja „L' Isonzo“. Obsegali so neko razpravo o italijanskem narodu v avstro-ogerski državi in kako naj bi se pospeševal njegov napredek. Zadnjo številko 37 je pa konfiskovalo tukajšnje državno pravdnništvo zaradi članka: „Ob vikanji vlade v občinske volitve“ in zaradi enega dopisa iz Trsta o raznih zadevah.

(Navadna bolezen.) „Morbus miliaris“ „Englischer Schweiss“, „Suetta“ zdaj močno razsaja v rhenberski županiji. Ker se je ljudje silno bojé in misljo da imajo kozé ali kako drugo enako bolezen in se, ako na njej zbole, prav slabo obnašajo, sem spoznal za potrebno, to naznaniti in to tem rajše, ker se zna bolezen še dolgo držati in dalje širiti.

Bolniki so navadno 2 do 8 dnij mrtvičovi, nerazpoloženi, jed jim ne diši, glava je teška in je boli, trže je sem ter tja po životu, tako da so prisiljeni ležati; potem je strese navadno tudi močen mrz in po uoči se začno hudo potiti, jezik zbeli, prak želodeca (v žličici) je začna stiskati in zbadati, srce bije močno in hitro in strah je nepopisljiv. 2 do 4 dni kasneje jim koža zabrkne, začne je vjedati in srbeti in kmalo se pokažejo rdeči krožki za poredoma na prsih, na hrbtu, rokah in nogah, na vratu in deloma tudi na obrazu, in vse je posejano od silno majhnih mešičkov, ki so napolnjeni z vodo, kasneje tudi z gnojem. Ta prikazen bolnika silno prestraši, on se še bolj pokrjuje, pije dosta gorke pijače in se sili potiti, srajce in ponjave se premočene od potu in smrdé po kislem in gnilem. V sobi, ktero se bolnik boji odpreti, smrdi ravno tako in težava pride še zdravemu, kedar ustopi.

Ta bolezen naj navadna in je bila opazovana naj prvo na Grškem, kder je l. 1480. med ondašnjimi Turki silno razsajala; 1486. 1508, 1518. in 1528 l. na Angleškem v 17. stoletju na srednjem Nemškem v 18. stoletju tudi v Franciji in gorejni Italiji in zdaj v malem tudi pri nas. Bolezen se skoraj gotovo ne prijemlje po dotiki človeka s človekom, ampak brez dotika z okuženimi v dotičnem kraju. Na njej zbolavajo navadno ljudje od 20. do 40. leta, rajše ženske nego moški. Potenje in gorke pijače pospešujeta bolezen in slab zrak v zaprti sobi še zdravemu človeku, ki dalje časa v njej biva, škoduje, toliko več pa bolniku. Zatorej naj se bolniki le toliko pokrjujejo, da jim naj mrz in da se ne poté, zdržujejo naj se pijače in ako uže hočejo piti mleka, vole ali juha, naj bo hladna in naj jo pijo prav po malem. Eno okno ali vrata naj se večkrat odpre, da se zrak spremeni in ne bode prevelika soparica v sobi; pa naj se tudi pazi, da ne ho bolnik na prepihu. Srajce in ponjave, ki so od potu premočene, naj se menjajo se suhimi in čistimi. Bolezen se rada povrača in se lahko vleče tudi 4 tedne na dolgo, zatorej naj bolniki ne ustajajo prezgodaj.

Takim bolnikom lahko vsak streže pa je boljše ako strogo ljulje nad 40. letni. Tako naj se bolniki obnašajo, ki so daleč od zdravnika, dokler jim on ne postreže, kar je potrebno, ker se s to boleznijo lahko tudi druge družijo in potrebujejo zdravnikove pomoči. To je le mali naris te nevarne bolezni in znamenja so, če tudi povprek taki, kakor sem ja tukaj v naglici popisal, pri posameznih slučajih tudi različna, lahko manjša, lahko pa tudi dosta hujša.

Univ. med. Dr. Al. St. Rojce.

(G. Črnceta) še nij na Dunaji, kakor nam od odot javlja naš dopisnik. Škoda, da ministertvo drž. zboru nij predložilo nobene nove posilne vol. postave ali kaj drugega slovanstvu sovražnega; g. Črne bi potem gotovo tekal na Dunaj, kakor bi mu za petami gorelo.

(Bened Poljak) knež Čartoriski v Parizu, kteri poljski narod šunta in hujška zoper Ruse, kedar in kolikor more, je razpisal 15.000 frankov nagrade tistemu učenjaku, ki dokaže, da imajo Poljaki več germansko-latinske krvi v sebi nego slovenske in da torej nijso Slovani. Čemu ta potrata? Saj vse javno delovanje kojeza Čartorisk ga in njegovih poltčnih prijateljev jasno kaže, da v njih tiči več tujstva, nego poljstva in slovanstva.

(V Celovcu) je bilo l. 1871 rojenih 162 zakonskih in 409 nezakonskih otrok!!

(Pint applicatio) V „Novicah“ smo čitali ta-le stavek: „Prencemna laž so vse pisarije „Pressine“, da se nekako kaže, da zaradi železnice utegocjo kranjski poslanci postati Dalmatinci in Črueti!! Na drugem mestu pišo

„Novice“: „Državni poslanec gosp. Danilo, ki je s svojimi dalmatinskimi poslanci za posilno volilno postavo v državnem zboru glasoval in s tem glasovanjem hudo nevoljo vzbudil pri vseli federalistih, je v hrvaškem jeziku na svitlo dal brošuro, v kateri opravičuje ono glasovanje. Če otrobe vezati bilo bi opravičevanje, onda je gosp. Danilo res opravičil sebe in svoje tovaršice; a dalmatinski deželni zbor otrobov ne bode kupil za zdravo moko. Kdor je osobno spoštoval gosp. Danila kakor mi, ki smo v Ljubljani navdušeni pozdravljali njegova politična načela, ne more razumeti, kako je to mogoče bilo, da on se svojim Dalmatinci vred in gosp. Črne so v odločilnem trenutku mogli postati uskokii federalističnega tabora!“

V tej brošuri Danilo spet ponavlja, kar je uže enkrat po časopisih trdil, da so dalmatinski poslanci še 20. febr. zjutraj, torej baš pred glasovanjem za posilno volilno postavo nasvetovali Slovincem, Poljakom in Trlocom, naj vsi izstopijo iz državnega zbora, tedaj bi bili tudi Dalmatinci izstopili. Ali tega nij hotel nihče! — piše „Sl. N.“

(Dunajski „Slovenija“) je, kakor se nam z Dunaja poroča, v svojem občnem zboru 11. maja volila prvi pot svoje častne ude. Po pravilih tega društva more biti njegov častni ud samo tak Slovenec, ki si je za slovensko domovino pridobil „posebne zasluge.“ In glej, soglasno so bili izvoljeni za častno družabnike dunajske „Slovenije“: g. dr. Lavrič, deželni poslanec v Gorici in gg. Fr. Levstik in Jos. Stritar, slovenska pisatelja na Dunaji. Posebno radostjo konstatujemo to poslatljenje, ker nam je vesela priča, kako naša inteligentna mladina sodi delovanje teh treh vrlih domoljubov, kterih nekateri nikoli ne morejo dovolje ogrditi.

(G. 201) Iz Rojana se nam piše: Interesanten boj bje naša čitalnica z mestnim starešinstvom tržaškim. To je namreč v italijanskem jeziku zahtevalo od čit. odbora, da naj mu predloži društveno statistiko. Vrli čitalniški odbor pak je, sklicevaje se na §. 19. osnovnih postav zahteval od mestnega starešinstva slovenski dopis. Ker odbor na trikratni laški dopis nij hotel predložiti društvene statistike, prišel je brič z dvema pričama ter je dopis nabil na čitalniška vrata, kder bode visel tako dolgo, dokler sam ne odpade. Potem ga bodamo pak kot dejanski dokaz, kako izpeljuje tržaški mestni zbor §. 19. osnovnih postav, v smeti poméli.

(Slovestvo) G. Stritar je te dni na svitlo dal dve jako interesantni knjizici. V prvi („Dunajski soneti“) obsegajoči 15 dovršenih izvrstnih sonetov, g. pisatelj prav z Juvenalovo satiro neusmiljeno biča javno delovanje tiste ljubljanske klike, ktera ima sicer na svoji zastavi zapisano: „Vse za vero cesarja in domovino.“ Ki pa vendar vkljub svojemu geslu dosledno zavira in zastavlja vsako, tudi najboljšo, literarno in politično početje, ako ne izvira iz njene srede. V II. zvezku, ki je krščen s pikantnim naslovom: „Preširnova pisma iz Elizije“, nam g. Stritar podaja tri Preširnové, res klasičnim humorjem pisane liste z ónega sveta, v kterem se nam poroča, kaj Preširen sam in dragi slovenski literati v Eliziji misle o pisavi Preširen in Prešeren. Se ve, da prvo prepričavi po Narodnem listku in navdušeni po str. kovnjaškem Metelkovem govoru vsi odobre. Knjige su dobivajo po 20 soldov zvezek pri g. Stritarju (Hüteldorf bei Wien). Ker je ves denar, ki se bode skupil za knjige, namenjen za blag namen in ker sta knjige res genijalno delo genijalnega moža, naj jih noben rodoljub ne pozabi kupiti. O svojem času več spregovorimo ob obeh zvezkih.

(Potres.) V sredo 15. t. m. ob 6^{1/2} zvečer je bil v Gorici majhen potres, v Vidnu pa poprejšji popoldne.

(Nadvojvodinja majna) cesarjeva mati je hudo obolela. 15. t. m. so jo prevideli se sv. sakramenti in kakor poročajo telegrami iz Dunaja bo prav težko ozdravila.

Trgovalke in kmetijske vestil.

Kakor čujemo so naši okoljčani za vrnika društva jako vneti, eno naj krepkejših društev bode dornbersko; k temu je pristopilo uže 43 udov, med njimi tudi grof Dragotin Coromin, Kronberg, veliki posestnik v Dornbergu; oglašajo se še drugi, in nadjati se jé, da bode društvo

štelo do 80. udov. Ker je tukaj vinoreja in kletarstvo močno zaostala, se hoče ta nemarnost uže letos nekoliko popraviti. Pri bodoči trgatvi se bode napravila poskušnja od vsake baže trt nekaj vina, ki pride v posebno, za to namenjeno klet, kar se dozdejnj godilo, ker so le vina iz mešanik trt napravljali. Tako se bode spoznalo, katere domače trte so boljše plodnosne in katere imajo najboljše lastnosti, da se bodo v prihodnje vedeli ravnati, kakošne trte je saditi, kakošne opustiti. Poskušati se imajo tudi tuje inostranske trte. Omeniti moramo, da se trudi v tej zadevi posebno g. Franjo Krševani.

Poroča se nam, da se snujejo taka društva tudi v Kviškem, v Vrtojbi in v Štanjelu; želimo jim dober uspeh.

V prihodnjem listu priobčimo dopis g. Bratuzja o kemični preiskavi primorskih vin v Klosterneburgu, ki bode naše vinorejce gotovo zanimal, ki so se udeležili zadnje gorške razstave.

Pravila za vinska društva glase se tako-le:

§. 1. *Ime in namen društva.* Društvo ima ime „vinorejsko društvo“ in ima sedež v

Društvo ima nalogo, vinorejo v okraju N. — s pomnoženjem in zasajenjem izvrstnih trtnih plemen, z dobrim vzgledom pravičnega kletarstva in z razširjenjem koristnih vednostij v vinarstvu pospeševati.

§. 2. *Naprava poskušinj s trtami.* Prva naloga društva je poblašiti in zboljšati trte, vsa slaba trtna plemena odpraviti in jih z boljšimi nadomestiti, ktera so sposobna za napravo žlahnega vina.

Društvo mora določiti, ktere trte so prave za dotični kraj, je neobhodno, potrebno, da se urade trtna poskuševališča, v kojih se poskušajo različna trtna plemena. Društvo določa, ali da se uredi skupno trtno poskuševališče, ali da posamezni družbeniki prevzamejo izvršitev poskušinj. Ako se razdeli poskuševanje trt med posamezne družbenike, velja, da se djanski družbenik zaveže prav vestno izpeljati mu izročeno nalogo s tem, da obdelovanje dotičnega poskuševališča skrbno izvrševa, sploh vse po ukazu društvenega vodstva dela, ob enem prevzame nalogo, da prav vestno sporoča odboru od vseh dogodkih, kako raste trta, ali jej mraz škoduje, ali je krepka ob času cvetja, koliko grozdja donša i. t. d.

Vodstvo dotična sporočila zapisuje v poseben skopjen zapisnik.

Ko zasenjajo trte roditi, ima dotičen poskuševalec društva polovico grozdja oddati, ktero se rabi za napravo vina, ktero se potem v kleti poskuša. Ta dolžnost traja 3 leta; potem ostane vse lastnina dotičnega gospodarja.

§. 3. *Društveno kletarstvo.* Društvo ima, če je le mogoče, svojo društveno klet, v kateri napravlja poskušnje z vinom. Družbenikom je pripuščeno udeleževati se vseh poskušinj, ktera se vrše v kleti.

§. 4. *Vsestransko pospeševanje vinarstva.* Društvo ima priobčevati vse skušnje, ima sklicavati občne zборе, v kojih se razgovarja ob izvršitvi poskušinj. Pri takih skupščinah se ima skrbeti, da den ali drugi ud, ali kakı učitelj kmetijstva govori in poučuje o vinoreji, kojega poduka se bi smeli udeleževati tudi neudje.

Društvo skrbi, da potem, ko je pozvedelo s poskušnjami, ktere trte so najboljše za dotični kraj, napravi trtna sadišča, v kojih odgojeva prav mnogo trt, koje potem prodaja tudi neudom ali vinorejcem dotičnega kraja po kolikor mogoče nizki ceni, tedaj da v resnici skrbi za razširjenje izvrstnih trt v svojem okraju.

§. 5. *Društveni stroški.* Stroški za nakup potrebnih trt, ktere so za poskušnje, kakor tudi za vzdrževanje društvene kleti se plačajo iz društvenega premoženja.

Vsak ud plača za leto en gold; občni zbor pa ima pravico letnino zmanjšati ali povišati.

Društvo bo gotovo skrbelo, da dobi tudi od visoke vlade, od deželnega zbora i. t. nekoliko podpore v denarjih za svoje potrebe.

§. 6. *Družbeniki društva.* Društvo ima:

a. djanske ude, ki morejo biti v dotičnem kraju posestniki vinograhov in ki se zavežejo namene društva podpirati, poskušnje vršiti;

b. podpirajoče ude, ki plačajo letnino, drugih dolžnostij ne prevzamejo;

c. častne ude, ki sicer nobenih dolžnostij ne prevzemajo, vendar pa društvu po drugih potih koristijo.

§. 7. *Pravice družbenikov.* Družbeniki se smejo udeleževati vseh občnih sej, imajo pravico pri takih glasovati, nasvetovati, delovati družbene ga vodstva preiskavati. Oni dobivajo od društva kolico in bilje po naj nižji ceni, ali če okolščine in denarno premoženje dopušča, tudi brezplačno.

§. 8. *Dolžnosti družbenikov.* Udje imajo dolžnost, društvena pravila spoštovati, namene in na-

logo društva pospeševati, letnino redno koj v začetku leta plačevati.

§. 9. *Društveno vodstvo.* Društveno vodstvo je sestavljeno iz predsednika in 5 odbornikov, kojih eden prevzame tudi tajašvo. Društveni odbor izvoli skupščina za tri leta.

Odbor ima nalogo sprejemati nove družbenike, izvrševati sklepe društvenega občnega zbora, voditi vsa društvena opravila in oskrbovati društveno premoženje. Odbor ima pravico razdeliti trte med družbenike.

§. 10. *Predsednik sklicuje odbore in občne zборе, podpisuje vsa pismena dela, predseduje v-em sejam odbora i. občnega zbora, je za vzdrževanje pravega reda odgovoren in zastopa društvo v vseh zunanjih opravilih.*

Tajnik ima vsa pismena društvena opravila izvrševati in s predsednikom podpisavati; njegovi voli odbor iz med sebe.

§. 11. *Odbor sklepa z večino glasov in mora najmanje dve tretini odbornikov biti nazočih pri vsaki odborovi seji. Pri enakih glasovih odločuje glas predsednika, ki sicer ne glasuje.*

§. 12. *Društvena skupščina.* Predsednik mora vsako leto saj enkrat sklicati občni sbor, ki sklepa z večino glasov. Pri enakih glasovih odločuje glas predsednikov.

§. 13. *Področje društvene skupščine.* Občni zbor ima pravico:

1. voliti predsednika in odbornike, in imenovati častne ude; 2. pregledovati društvena sporočila in račune, koje mora odbor skupščini predlagati; 3. določevati letnino in porabo denarja; 4. določevati trtna plemena, koja se imajo poskušati; 5. določevati in soliti o preprih posameznih družbenikov in o enakih slučajih; 6. le skupščina, koje se udeleži naj manj polovica udov, zamore razpust društva skleniti in pravila prenaorejati.

§. 14. *Razpust društva.* Skupščina sklene, o porabi ali podlitvi društvenega premoženja po razpustu društva.

Cenik raznega blaga

na gorškem trgu.

	polnik po gl.	3.08	do gl.	3.13
Pšenica	"	2.10	"	2.80
Rž	"	2.60	"	2.70
Turšica	"	3.—	"	3.40
Ječmen, pehan	"	2.—	"	—
cel	"	3.—	"	3.50
Fežol	"	1.30	"	1.40
Oves	"	2.—	"	2.15
Ajda	"	11.—	"	12.—
Rajž prve vrste cent	"	9.25	"	10.—
droge "	"	1.40	"	1.50
Seno	"	1.30	"	1.35
Slama	"	32.—	"	35.—
Slanina (špeh)	"	3.—	"	3.25
Krompir	"	12.50	"	13.50
Vino, belo briško kvinc	"	13.50	"	14.—
črno furlansko "	"	13.—	"	14.—
belo donubersko "	"	14.—	"	15.—
črno "	"	15.—	"	18.—
kraško "	"	11.—	"	12.—
ipavsko srednje "	"	12.—	"	15.—
boljši "	"			

Cenik moke mlinov v Stračicah.

Moka pšenična A (Auszug)	cent. po gl.	14.30
" N. II	"	12.80
" " III	"	11.10
" " IV	"	9.50
" " V	"	7.80

šć žakljem

Moka, ržena	cent	po gl.	7.—	do gl.	9.—
" turšična	"	"	6.50	"	7.50
" ajdova	"	"	9.50	"	10.50
Otrobi drobni	"	"	3.—	"	—
" debeli	"	"	3.—	"	—

Lekarnica Pontoni-eva

pri Zamorcih v Raštelu v Gorici.

Glavna zaloga vsakoršnih zunanjih zdravil, zdravniških orodij iz gutta perche, kilnih prevez. Edina zaloga pravega „Paglianovega Sirupa“ iz Florence, Mollove Sedlicke štupe; melisovca iz Benedek i. t. d.

Restitutionsfluid (lek) za konje proti vsakterim izvinjenju in izpahnenju, lek, da se konji zdravi in srčni ohranijo do visoke starosti, živinska zdravilna štupa za konje, vole in ovce.

Oznanilo.

Kdor želi kupiti orglje za majhno cerkev, naj se oglasi pri cerkvenem oskrbništvu v Vipolzah v Brdih.

Jožef Zorn,
vikar.

Oznanilo.

Bratovščina za vedno čiščenje presvetega Rešnjega Telesa v Gorici ima tudi letos lepo število cerkvenih oprav (vestes sacrae) napravljenih, ki se bodo, kakor njena pravila zahtevajo, razpostavile od 4. do 9. junija t. l. v Coronini-jevi hiši št. 19. v ulici Rabata.

Odbor vabi uljudno k tej razstavi vse prijatelje te prelepe družbe posebno pa visokocastite dušne pastirje.

V Gorici 16. maja 1872.

Odbor.

Gostilničarjem in zasebnikom!

PRI

DOMINIKU NARDINI-U

je

zloga črnega vina piemonteškega

prve vrste

prav dobrega okusa in se prodaja le na debelo, to je najmanj po en veder,

po jako nizki ceni.

To vino ima izvrstno lastnost, da se ne skazi v največi vročini; pošilja se lahko v daljne kraje, tudi čez morje brez vsake nevarnosti.

Pri B. Milicu v Ljubljani

dobiva se

nova slovenska šolska knjizica

GEOMETRIJA

ali

MERSTVO

za

slovenske ljudske šole spisal

JANEZ LAPAJNE,

nadučitelj v Ljutomeru.

Ta šolska knjizica s 95. v les vrezanimi slikami pisana je prav umevna ter obsega na 84. straneh v mali osmerki vse važnejše oddelke geometrije, na kratko razložene. V dodatku ima dva praktična spisa o „metrični meri in o risanju.“

Priporoča se ta knjizica vsem slovenskim učiteljem in učencem ljudskih in tudi nižih srednjih šol.

Velja trdno vezana 30 kr.